

Marga Ximenez

de Festes i des/Fetes

Del 18 de gener al 18 de maig de
2025

Museu Can Mario, Palafrugell

L'exposició

Marga Ximenez (Barcelona, 1950) és una artista visual amb una llarga trajectòria, principalment en el món de l'art tèxtil. La recerca en aquest àmbit ha marcat la seva singladura: des del tapís fins a les instal·lacions escultòriques actuals. Ha passat de la pràctica del tapís a l'escultura tèxtil i, posteriorment, a la instal·lació interdisciplinària, en la qual els fils, les teles i els teixits –sempre reciclats– en són els protagonistes.

En els seus projectes explora la seva identitat desenvolupant tot un seguit d'heterònims que li permeten, alhora, de diversificar i aprofundir en la recerca de diversos aspectes tècnics i poètics. L'interès pels límits difusos de les esferes pública i privada, la política i el pensament de les dones, la seva història familiar i l'establiment d'una genealogia pròpia i col·lectiva, són els eixos temàtics que investiga l'artista.

L'exposició, comissariada per **Elina Norandi**, presenta una selecció d'escultures i instal·lacions produïdes des de l'any 2000 fins a avui. Un conjunt d'obres que destaquen per la seva rotunda bellesa i la potència de significat que desprenen, i que fan de l'autora una de les creadores més interessants de l'art català actual.

El seu treball ha transitat des de l'exploració de l'ofici nu del llenguatge tapisser, on cada gest és visible, a projectes que indaguen en la reconversió del privat i el públic, cap a un diàleg social-col·lectiu. La mostra s'estructura en dos àmbits: el públic i el privat.

El món de Marga Ximenez està configurat per una infinitat d'objectes quotidians –joguines, pots de cuina, etc–, la majoria tèxtils – llençols, tovallons, roba interior, entre d'altres–, amb els quals articula un lèxic particular per reflexionar sobre les divisions i vincles entre les esferes pública i privada de la nostra societat i, dins d'aquestes, sobre la transcendència de mantenir la memòria col·lectiva i personal.

Sergio Galán (heterònim)
La biblioteca de la meva mare
2000
Roba de cotó i pastilla de sabó
reciclats i tractats

“En l'àmbit públic, la preocupació de Ximenez té com a focus els conflictes bèl·lics i les víctimes més fràgils, com ara les dones violades en les guerres i els nens explotats a les fàbriques per les multinacionals. Mentre que, en la vida quotidiana, l'artista remarca la necessitat d'elaborar una genealogia de sabers femenins que, alhora, intervindria en favor de la pau i l'anul·lació de la violència patriarcal. No obstant això, part del gran valor artístic d'aquestes obres rau en el fet que totes elles poden ser interpretades des de tots dos punts de vista, perquè Marga Ximenez transforma allò que és públic en privat, i viceversa, i dilueix els límits entre ambdós espais”, explica **Elina Norandi**, comissària de la mostra.

Marga Ximenez va començar la seva carrera als anys setanta, després de formar-se a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics, la Llotja, Barcelona, amb Joan Grau-Garriga a qui va substituir quan l'artista va deixar l'ensenyament. Així va començar una important tasca docent que va tancar a l'inici d'aquest segle, per dedicar-se plenament a la seva obra. Joan Grau-Garriga va ser un artista clau per a la renovació del llenguatge del tapís i de l'art tèxtil contemporani en l'àmbit nacional; a l'Escuela Catalana del Tapiz a Sant Cugat i a la Llotja va exercir una ferma influència entre el seu alumnat, format majoritàriament per dones. Les que van seguir el camí iniciat pel mestre i van continuar renovant el llenguatge del mitjà tèxtil van ser artistes tan prestigioses com ara Susana Rolando, María Teresa Codina, Maria Assumpció Raventós, Dolors Oromí i Verónica Yáñez, entre les més rellevants. Marga Ximenez és la representant més destacada de la generació més jove.

Quan va acabar els seus estudis, tal com diu la comissària: "Ximenez sentia la necessitat d'anar més enllà en el llenguatge específic del tapís. Estudiar a fons el llenguatge tècnic i estètic del tapís tradicional va portar-la a desitjar desconstruir aquest lèxic. I així com Grau-Garriga ja havia iniciat el trànsit del tapís a l'escultura tèxtil, en un primer moment Ximenez va fer el mateix trajecte i, al cap d'uns anys, va anar molt més enllà”.

Pía Remedios (heterònim)
Les biblioteques de les meves àvies. Pastís
2004
Robes de la llar reciclades i tractades

L'any 1998 va suposar un punt d'inflexió en la seva carrera professional, ja que va fundar i coodirigir, amb l'artista Nora Ancarola, l'espai d'art contemporani MX Espai 1010. Aquest lloc es va convertir en un punt de trobada de poetes i artistes, que es va convertir l'any 1999 amb la creació d'una editorial, anomenada Edicions 1010, per articular llibres d'artistes en col·laboració amb diversos poetes.

El desplegament de tota aquesta activitat va coincidir amb una crisi d'identitat per part de Marga Ximenez que tenia a veure amb la manera de compaginar la seva vida personal amb la seva trajectòria artística. La resolució d'aquest conflicte va arribar a través de lectures profundes de **Fernando Pessoa** i la seva creació d'heterònims literaris. Marga Ximenez va idear l'elaboració d'un feix d'identitats que funcionen cadascuna com un alter ego de l'artista.

Els **heterònims de Ximenez** són tretze, entre els quals hi ha homes, dones i també una parella i un col·lectiu artístic. A cada heterònim, Ximenez li va concedir una història pròpia que la porta a explorar diferents tècniques, iconografies i temàtiques; cada personatge compta amb el seu camp de proves i assajos. El joc d'identitats paral·leles va proporcionar a l'artista una llibertat creativa sense límits que va tornar més rica i complexa la seva producció. Durant deu anys no va revelar a ningú aquest misteri, fins que el 2008, amb l'exposició Fundadors: Part I, Heterònims, el secret va ser revelat, encara que els heterònims han seguit el seu camí.

L'obra *La Vuitena Arma* (2000-2005), reflecteix un episodi del genocidi de la guerra de Timor Oriental, el 1999: dotze dones embarassades van ser obertes en canal i els fetus estampats contra la paret. Marga Ximenez va crear nou escultures fetes amb pantalons reciclats.

Tal com diu l'artista: "Les vaig articular farcint, sobrefilant, encolant, embastant, cosint amb els punts bàsics que em van ensenyar a fer, primer la meva mare i després a l'escola primària, i, així, els pantalons negres es van transformar en uns cossos de dona oberts de cames i amb les vagines ferides fetes d'espalleres d'escuma i blondes delicades de puntes de coixí".

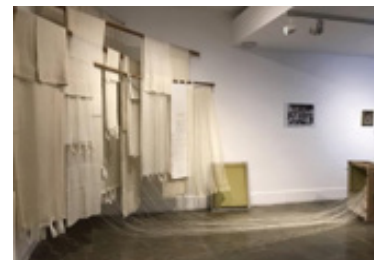
Marga Ximenez
La vuitena arma
2000-2005
9 peces tèxtils i 4 caixes de fusta amb rodes

Les peces al·ludeixen als cossos de dones violades en conflictes bèl·lics. L'artista elabora un discurs crític sobre la violació utilitzada com a arma de guerra, que transforma la condició de la dona de generar vida en un element d'humiliació, de destrucció i de mort.

A l'obra *Fils de reparació*, 2021, Marga Ximenez parla de les dones silenciades que haurien pogut arribar a ser artistes. Ha brodat els noms de totes les col·laboradores que ha tingut durant la seva trajectòria artística. Configura un grup de cortines recollides al llarg de molts anys i totes cosides per la seva mare. En col·locar les cortines a l'inrevés les descontextualitza de la seva funció habitual. L'artista reescriu la part més identitària, com són les anelles de roba i els gafets que les tanquen. D'aquí surten uns fils que uneixen les cortines a una caixa industrial d'embalatge, on dibuixen a dins la forma d'una escultura que ha sigut creada.

Una altra de les peces que podem veure a la mostra és l'obra que al·ludeix a les persones que han d'abandonar els seus domicilis, a causa de la violència d'exèrcits o governs o de violència practicada sobre dones i criatures dins de la mateixa família. *Fugida*, 2008, és una instal·lació on l'artista dibuixa a la paret una calaixera amb els calaixos oberts, al costat dels quals col·loca fardells de roba. Els fardells són el símbol de totes aquelles persones que han de renunciar a la calidesa de les seves llars i són abocades a la incertesa i la inseguretat de la intempèrie.

"La mare de l'artista posseïa una gran habilitat per a les labors d'agulles, sobretot per al brodat. Cosir, teixir, brodar, sargir... eren tasques que ambdues compartien mentre teixien una relació d'amor i cura mútua en la qual l'obra d'aquesta artista està fortament arrelada. El vincle amb l'origen és el punt de partida de tota la producció de Ximenez, que se situa en l'ordre simbòlic de la mare i que anul·la, amb una força infinita, el poder del patriarcat. Les instal·lacions escultòriques de Ximenez, construïdes sempre amb materials reciclats –en un exercici conscient d'evidenciar la necessitat de protegir el planeta de la violència capitalista–, suposen una negació dels límits tradicionals del mitjà tèxtil i també constitueixen una invitació a reflexionar sobre la dissipació dels límits entre allò que es considera públic i allò que és privat", explica la comissària de la mostra, **Elina Norandi**.

Marga Ximenez
Fils de reparació
2021
Cortines de seda, cotó, gasa i
caixa de fusta

Marga Ximenez
Fugida
2008
Dibuix a carbonet a la paret i
fardells de roba reciclada

En aquest sentit, la majoria de les obres de Ximenez són susceptibles d'una doble lectura: L'obra *L'interrogatori*, 2022 ens parla de la violència policial exercida sobre els detinguts en els calabossos, així com de les agressions masculines que algunes dones pateixen per part de les seves parelles.

La família, 2001, una de les obres que podem veure a l'exposició, és una instal·lació executada amb fusta i matalassos antics reciclats que recullen la genealogia familiar de l'artista. L'obra parla del poder polític i econòmic que ofega i obliga al desplaçament de famílies dels països més desfavorits del món cap a les zones més riques. Aquesta situació també es produïa a Catalunya abans i després del cop d'Estat franquista. Com diu **Marga Ximenez**, a través del seu heterònim més proper, Pía Remedios: "Potser he volgut fer una peça en record i homenatge a la meua pròpia família. Barcelona també és ara terra d'immigrants, on refugiats i desplaçats són transeünts que recorren la ciutat en família o amb el record de famílies desmembrades o acompanyades, d'absències emocionalment llunyanes. És aquest escenari que m'interroga i des del qual, vull acostar-me i interpel·lar el públic. És el diàleg que mantinc amb aquest heterònim, que em permet reconèixer-me en la història, en la meua pròpia història, la de l'altra i les de les altres persones".

"El fet de difuminar el pensament binòmic permet a l'artista dialogar amb el seu origen real: la seva mare i, a través del seu talent, portar aquest diàleg a un ordre universal, simbòlic. Ximenez substitueix l'ordre del pare –basat en el mercat i els diners– per un ordre matern on regeix l'amor i les tasques de creació i cura de la vida. En la seva obra, l'amor a la mare, real i simbòlica, és una veritable pràctica política", apunta la comissària.

A *Un mar a la cuina*, 2007-2008, l'artista posa en joc dos espais contrastats: l'espai privat i recollit d'una cuina i l'amplitud i grandesa del mar. Els estris de vaixella –plens d'aliments que al·ludeixen a la construcció i la transformació– esdevenen vaixells, les veles dels quals, fetes amb sostenidors, ens recorden el pit matern i la llet, un altre aliment que conté la capacitat de fer créixer la vida i que ens remet a l'acte creador, fins i tot en les situacions més adverses. Una navegació amb tot el cos femení que va de la cuina al mar i viceversa, que connecta i dilueix les fronteres entre els àmbits públic i privat.

Pía Remedios (heterònim)
La família
2001
Matalassos antics i fusta polí-
cromada amb pa d'or

Marga Ximenez
Un mar a la cuina
2007-2008
Estris de cuina i sostenidors
reciclat i tractats, crista-
lleria trencada, oli, diverses
espècies i fusta

Marga Ximenez també explora la mort, el present i el que som. Així ho reflecteix a la instal·lació *Soc el temps que em queda*, 2004-2006 configurada per tres peces: un gronxador, la projecció d'un vídeo i un conjunt de soles de sabates gastades i recollides entre els sabaters del barri Gòtic. Del contrast entre la vida –simbolitzada per una contundent peça de fusta amb un plat/pit matern que conté aliment daurat i unes espatlles incrustades que recorden a una vagina– i la mort –expressada en el text esgrafiat que podem llegir en el dors del gronxador i a través del mirall–, l'artista mostra la fragilitat del cos com a experiència emocional de final de la vida. Tres configuracions plàstiques sorgides d'experiències de l'àmbit privat per abordar qüestions i realitats públiques.

Marga Ximenez
Soc el temps que em queda
2004-2006
Gronxador de fusta esgrafiat,
roda, cordes de cotó, plat
de porcellana, pols daurada,
mirall i projecció

Marga Ximenez (Barcelona, 1950)

Marga Ximenez es va formar a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics, la Llotja, de Barcelona, i en la classe de Josep Grau-Garriga va ser on es va introduir en l'art tèxtil. Durant l'any 1973 va completar la seva formació en el Marylebone Institute of Art de Londres. El 1978 Grau-Garriga va deixar vacant la seva plaça de docent i Ximenez va ocupar el seu lloc. Fins a l'any 2003 va ser professora de Tapís i d'Art Tèxtil Contemporani a l'actual Escola Superior d'Art i Disseny Llotja de Barcelona, on va ensenyar a diverses generacions d'artistes del nostre país. Des del 1971, any en què va començar la seva trajectòria expositiva, la seva obra s'ha pogut veure en nombrosos espais catalans i internacionals com, per exemple: Fundació Joan Miró (Barcelona), Museu d'art de Cerdanyola (Cerdanyola, Barcelona), Museu de la Garrotxa (Olot, Girona), Arts Santa Mònica (Barcelona), Centre d'Art Maristany (Sant Cugat del Vallès, Barcelona), Acadèmia de Belles Arts de Sabadell (Sabadell, Barcelona), Tinglado 2 (Tarragona), Roca Umbert (Granollers, Barcelona), Museu de la Universitat d'Alacant (Alacant), Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi (Łódź, Polònia), TextielMuseum (Tilburg, Països Baixos) i el Musée Jean-Lurçat et de la Tapisserie contemporaine (Angers, França). El 1972 va obtenir el Primer Premio Nacional de Diseño de Estampados, atorgat per la Cámara de Moda Española.

El 1998, juntament amb l'artista visual Nora Ancarola, va fundar i dirigir l'espai d'art contemporani MX Espai 1010, que fins a l'any 2016 va funcionar al carrer de la Llibreteria de Barcelona i va esdevenir un important lloc de trobada d'artistes i poetes. El 1999 Ximenez i Ancarola també van crear Edicions 1010, mitjançant la qual van col·laborar en llibres d'artista amb Ester Xargay, Carles Hac Mor, Carme Riera i Montserrat Abelló, entre altres escriptors. Per aquesta època, Ximenez va començar a explorar sobre la pròpia identitat, la qual cosa la va conduir a treballar, en les seves instal·lacions, sobre la multiplicitat d'identitats amb l'adopció de diversos heterònims.

La seva obra forma part de la Col·lecció Nacional d'Art de Catalunya, del Museu Tèxtil de Terrassa i de Fundació "la Caixa".

Llistat d'obres

Yukimaro (heterònim)
Gerres de les preguntes
1999
Cartró, fotografies, fils tenyits i tractats, dos miralls de 113 x 40 cm i 93 x 37 respectivament, i dues gerres de 80 x 50 x 50 cm i 60 x 70 x 70 cm respectivament

Sergio Galán (heterònim)
La biblioteca de la meva mare
2000
Roba de cotó i pastilla de sabó reciclats i tractats
17 x 13 x 12 cm

Marga Ximenez
El gronxador. De la sèrie "Bodegons de premsa"
2001
Fusta esgrafiada, cordes, guants de cotó i bol de ceràmica
Mides variables

Marga Ximenez
Cementiri blanc. De la sèrie "Bodegons de premsa"
2001
Fusta amb rodes i garrafes de plàstic amb mitjons tractats i calç
Mides variables

Pía Remedios (heterònim)
La família
2001
Matalassos antics i fusta policromada amb pa d'or
240 x 280 x 40 cm

Marga Ximenez
Terra vermella
2004
Cub i marc de poliuretà, pebre vermell i fotografia
5 x 10 x 5 cm

Marga Ximenez
Zona Ocupada
2001
Sandàlies reciclades i tractades
10 x 20 x 20 cm

Marga Ximenez
Bodegó amb foto. De la sèrie "Bodegons de premsa"
2001
Fusta, paper de vidre, copa de marbre, guant de cotó tenyit i fotografia
70 x 70 x 20 cm

Marga Ximenez
Taula blanca i Cops de mort per a un nen lladre. De la sèrie "Bodegons de premsa"
2001
Fusta, peces de roba, recollidor de ferro, mocadors i fotografia
Mides variables

Marga Ximenez
Bodegó del pati. De la sèrie "Bodegons de premsa"
2001
Fusta, paper de vidre, peces de cotó, gots de vidre i fotografia
90 x 45 x 30 cm

Pía Remedios (heterònim)
Les biblioteques de les meves àvies
2004
Robes de la llar reciclades i tractades
9 x 16 x 7 cm

Pía Remedios (heterònim)
Les biblioteques de les meves àvies.
Pastís
2004
Robes de la llar reciclades i tractades
9 x 16 x 7 cm

Pía Remedios (heterònim)
Les biblioteques de les meves àvies
2004
Robes de la llar reciclades i tractades
9 x 16 x 7 cm

Marga Ximenez
Dins el Blau
2005
Cub de poliuretà amb blauet i fotografies plastificades
5 x 11 x 5 cm

Marga Ximenez
La vuitena arma
2000-2005
9 peces tèxtils i 4 caixes de fusta amb rodes
Mides variables

Marga Ximenez
Soc el temps que em queda
2004-2006
Gronxador de fusta esgrafiat, roda, cordes de cotó, plat de porcellana, pols daurada, mirall i projecció
Mides variables

Marga Ximenez
Un mar a la cuina
2007-2008
Estris de cuina i sostenidors reciclats i tractats, cristalleria trencada, oli, diverses espècies i fusta
Mides variables

Marga Ximenez
Un mar a la cuina
2007-2008
Fusta emblanquinada amb serigrafia daurada
10 peces. 5 de 45 cm Ø c/u i 5 de 50 cm Ø c/u

Marga Ximenez
Fugida
2008
Dibuix a carbonet a la paret i farcells de roba reciclada
Mides variables

Col·lectiu Puntes (heterònim)
Lletres com puntes
2010
Peça de roba amb metacrilat pintat i gafets
10 x 10 x 3 cm

Marga Ximenez
Ballant amb les pedres dels meus rius
2011
Sabata de roba i guix
10 x 10 x 4 cm

Almira Olmayan (heterònim)
Body injury
2014
Sostenidor brodat i tractat
10 x 10 x 3 cm

Pía Remedios (heterònim)
Lligacama
2014
Paper, esponja natural i lligacama
10 x 10 x 4 cm

Col·lectiu Punes (heterònim)
Ferides
2014
Peça de roba i botons
10 x 10 x 3 cm

Marga Ximenez i Feliu Esteve (heterònim)
de Festes i des/Fetes
2017
Tapissos, prestatgeries de vidre, marc de fusta, fotografia i postals treballades amb retalls de premsa i cosides
Mides variables

Pía Remedios (heterònim)
Diari de viatge
2017
Ferro i roba de la llar reciclada i tractada
140 x 20 x 12 cm

Marga Ximenez
Fils de reparació
2021
Cortines de seda, cotó, gasa i caixa de fusta
Mides variables

Marga Ximenez
L'interrogatori
2022
Palet de fusta, taula de ferro, paper de vidre, coixins de cotó, plats trencats i llum d'escriptori
160 x 70 x 40 cm

Per a més informació podeu contactar amb el departament de Premsa i Comunicació:

Neus Pérez Garcia
nperez@fundaciovilacasas.com
93 481 79 85

Descàrrega d'imatges via web: <https://www.fundaciovilacasas.com/ca/documents-premsa>
Usuari: premsa
Contrasenya: premsa2025

FUNDACIÓ
VILA CASAS

www.fundaciovilacasas.com

ESPAIS
VolART
BARCELONA

Espais Volart
Ausiàs Marc, 20-22
08010 Barcelona
+34 93 481 79 85
volart@fundaciovilacasas.com

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Museu Can Framis
Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
+34 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Museu Can Mario
Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
+34 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Museu Palau Solterra
Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
+34 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com